

НАУКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Наукові заходи, що проводяться на базі Хортицької національної академії, є важливою складовою поширення її інноваційного досвіду, розвитку наукової комунікації з іншими навчальними закладами і науковими установами України та зарубіжжя.

Так, 10-11 листопада 2011 року на базі Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатoproфільного центру відбулася **Всеукраїнська науково-практична конференція «Науково-педагогічні засади формування соціальної компетенції учнів з особливими освітніми потребами як складової навчально-реабілітаційного процесу»**. У роботі конференції взяли участь завідувачі кафедр і методисти обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, керівники експериментальних, спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, науково-педагогічні працівники.

Учасники конференції ознайомилися з діяльністю Хортицького центру щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в контексті реалізації конвенцій ООН про права дітей, про права інвалідів, з напрацьованим досвідом щодо забезпечення ефективності навчально-реабілітаційного процесу дітей з особливими освітніми потребами, формування у них соціальної компетенції засобами проектної діяльності.

На заключному пленарному засіданні науково-практичної конференції учасники високо оцінили та схвалили соціально-педагогічну систему і напрацьований досвід Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатoproфільного центру з комплексної реабілітації дітей з особливими потребами та рекомендували його для впровадження.

Враховуючи актуальність питань, що розглядалися на науково-практичній конференції, учасники прийняли резолюцію з рекомендаціями щодо вирішення конкретних проблем.

8-14 червня 2015 року на базі закладу відбулася XVI Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогічні читання – 2015» із проблеми: «Урок у структурі навчально-виховного процесу в спеціальній школі для дітей з вадами слуху», ініційована громадською організацією «Асоціація сурдопедагогів та піклувальників про осіб із вадами слуху «Інститут сурдопедагогічної політики», Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова, Інститутом модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Хортицьким національним навчально-реабілітаційним багатопрофільним центром. Конференція всебічно обговорила актуальні проблеми розбудови інноваційного навчального закладу – Школи життєтворчості, теоретико-методологічні і технологічно-методичні засади її функціонування та розвитку, узагальнила досвід проектування, проведення та рефлексії уроків на ідеях педагогіки життєтворчості, визначила форми і методи оптимізації психолого-педагогічного супроводу становлення дитини як творця та проектувальника власного життя. Ознайомившись з освітньо-реабілітаційною системою закладу, учасники конференції в резолюції рекомендували Міністерству освіти і науки України сприяти поширенню інноваційних технологій розвитку життєвої компетентності, комплексної реабілітації і соціальної інтеграції дітей та молоді з обмеженими можливостями здоров'я, апробованих педагогічним колективом Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру.

19 травня 2017 р. на базі комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради відбулася **V регіональна науково-практична конференція «Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика»**, приурочена до Дня науки, який щороку відзначається в Україні 20 травня. З цієї нагоди науково-педагогічні працівники і творча молодь зібралися для того, щоб осмислити і обговорити стан і перспективи розвитку сучасної освіти в контексті цивілізаційних викликів XXI століття, проаналізувати можливості

забезпечення її компетентнісної спрямованості, реалізації інноваційного потенціалу навчальних закладів щодо розвитку життєвої компетентності підростаючого покоління.

Ректор Хортицької національної академії, доктор педагогічних наук Нечипоренко В.В. побажала всім учасникам конференції продуктивної співпраці, творчої наснаги, вагомих здобутків професійного діалогу, спрямованого на вдосконалення національної освіти за європейськими стандартами. Валентина Василівна наголосила, що протягом усієї історії людства поряд із наукою завжди крокувала освіта, місія якої – передавати зроблені відкриття та інновації наступним поколінням, виховувати їх на загальнолюдських цінностях, доведених часом. В нових соціокультурних умовах заклади освіти мають піднятися над суто ЗУНівською парадигмою, спрямувати навчально-виховний процес на підготовку життєво компетентних випускників, здатних інтегруватися в суспільство, успішно виконувати свої громадянські та професійні обов'язки, творчо проектувати і здійснювати власне життя. Компетентнісний підхід до розвитку української освіти може бути успішно реалізований лише за умов переосмислення та вдосконалення всіх аспектів навчально-виховного процесу, проектування та впровадження відповідних змістових, технологічних та організаційних нововведень, які забезпечать нову якість роботи навчальних закладів – як відкритих соціально-освітніх інституцій, в повній мірі інтегрованих у соціокультурний простір держави. Недостатньою є спрямованість лише на оновлення навчальних програм, оскільки для перетворення знань, умінь і навичок у якісно нову характеристику – життєву компетентність – необхідне залучення учнів до соціальної практики в якості її повноправних суб'єктів. Валентина Василівна зазначила, що обговоренню цих актуальних проблем модернізації вітчизняної освіти присвячена V регіональна наукова-практична конференція «Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика», ініційована й організована Хортицькою національною навчально-реабілітаційною

академією за підтримки Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації.

Створенню урочистої атмосфери сприяли вітальні листи від відомих вчених України, друзів і партнерів Хортицької національної академії:

– Шевцова А.Г., директора департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування Міністерства освіти і науки України, члена-кореспондента Національної академії педагогічних наук України, доктора педагогічних наук, професора;

– Сохань Л.В., Президента наукової школи «Мистецтво життєтворчості», члена-кореспондента Національної академії наук України, заслуженого діяча науки України, доктора філософських наук, професора;

– Бондаря В.І., дійсного члена Національної академії педагогічних наук України, заслуженого працівника освіти України, доктора педагогічних наук, професора;

– Огаренка В.М., ректора Класичного приватного університету, доктора наук з державного управління, професора;

– Солоненка А.М., ректора Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького, доктора біологічних наук;

– Шеремет М.К., завідувача кафедри логопедії Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, доктора педагогічних наук, професора;

– Шульженко Д.І., професора кафедри психокорекційної педагогіки Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, доктора психологічних наук, професора;

– Капської А.Й., завідувача кафедри соціальної педагогіки Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, доктора педагогічних наук, професора.

У своєму вітальному виступі Гордієнко Н.М., проректор з наукової роботи Хортицької національної академії відмітила, що конференція,

запланована як регіональна, переросла межі Запорізької області і фактично стала всеукраїнською, адже участь у ній взяли представники від Київської, Тернопільської, Херсонської та Харківської областей. Презентуючи виданий збірник матеріалів конференції, Наталія Миколаївна висловила сподівання, що він збагатить вітчизняний освітологічний дискурс креативними ідеями, конструктивними пропозиціями, рефлексією інноваційного досвіду впровадження сучасних технологій, методик, цільових програм і проектів. До збірника включені як тези знаних науковців, так і перші дослідницькі роботи талановитих студентів, які тільки долучаються до наукового пошуку, експериментальної діяльності, але вже демонструють свій значний інноваційний потенціал. Такий формат збірника символізує фундаментальну умову якості національної освіти, а саме: поєднання мудрості досвідчених фахівців із творчою енергією молоді, синтез далекоглядності і натхнення, стабільних результатів і перспективних ідей.

На пленарній частині конференції виступили:

– Гордієнко Н.М., проректор з наукової роботи Хортицької національної академії, кандидат соціологічних наук, доцент (доповідь на тему: «Інклюзивне навчання дітей та молоді з особливими освітніми потребами як умова їхньої соціалізації та розвитку життєвої компетентності»);

– Клопота Є.А., професор кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності Запорізького національного університету, доктор психологічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України (доповідь на тему: «Європейські тенденції організації безбар'єрного освітнього середовища»);

– Лопатинська Н.А., декан факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи Хортицької національної академії, кандидат педагогічних наук (доповідь на тему: «Системно-динамічна організація онтогенезу мовленнєвого розвитку»);

– Козарик О.С., завідувач кафедри соціальної роботи Хортицької національної академії, кандидат педагогічних наук, доцент (доповідь на тему:

«Проблема особистісного саморозвитку студентів у структурі фахової підготовки»);

– Турубарова А.В., завідувач кафедри спеціальної освіти Хортицької національної академії, кандидат психологічних наук, доцент (доповідь на тему: «Психологічні бар'єри комунікації дітей із особливими освітніми потребами»).

Відповідно до програми конференції, після перерви розпочалися секційні засідання:

– секція 1: «Досвід і проблеми організації соціальної та життєвої практики учнів на засадах компетентнісного підходу до освіти»;

– секція 2: «Актуальні проблеми формування професійної компетентності фахівців соціальної роботи»;

– секція 3: «Досягнення та перспективи розвитку спеціальної освіти»;

– секція 4: «Сучасні тенденції розвитку мистецтва та дизайну»;

– секція 5: «Розвиток життєвих компетенцій молоді в умовах глобалізації та інформатизації».

Заслухавши на секційних засіданнях підготовлені доповіді, учасники обговорили і прийняли резолуцію V регіональної науково-практичної конференції «Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика».

17 травня 2018 р. у комунальному вищому навчальному закладі «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради відбулась **Всеукраїнська науково-практична конференція «Соціальна та життєва практика в структурі професійної підготовки: теорія і практика».** Мета конференції – обговорення актуальних питань, теоретичних та прикладних проблем організації соціальної та життєвої практики в структурі професійної підготовки.

Організаторами конференції є Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» і комунальний вищий навчальний заклад «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради.

У роботі конференції взяли участь 192 особи, зокрема:

– **представники наукових установ і закладів післядипломної освіти:** Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (м. Київ); Запорізької медичної академії післядипломної освіти, Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (м. Запоріжжя);

– **вищих навчальних закладів зарубіжжя:** Бельського державного університету ім. А. Руссо (Молдова);

– **вищих навчальних закладів України:** Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Київського національного торговельно-економічного університету (м. Київ), Харківської державної академії дизайну і мистецтв (м. Харків), Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), Хмельницького національного університету (м. Хмельницький), Херсонського державного університету (м. Херсон), Національного університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці), Тернопільського національного економічного університету (м. Тернопіль), Коломийського навчально-наукового інституту державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ), Донбаського державного педагогічного університету (м. Слов'янськ), Східноукраїнського національного університету імені В. Даля (м. Сєвєродонецьк), Запорізького національного університету, Запорізького національного технічного університету, Запорізького національного медичного університету, Класичного приватного університету, Хортицької національної академії, Запорізького педагогічного коледжу (м. Запоріжжя), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій, Мелітопольського коледжу Університету «Україна» (м. Мелітополь);

– **загальноосвітніх навчальних закладів:** спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату «Оберіг», загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I-III ступенів Хортицької національної академії (м. Запоріжжя).

Робота конференції була організована на пленарному засіданні та в шести секціях:

1. Досвід і проблеми організації соціальної та життєвої практики учнів та студентів на засадах компетентнісного підходу до освіти.

2. Актуальні проблеми формування професійної компетентності фахівців соціальної роботи.

3. Досягнення та перспективи розвитку спеціальної освіти.

4. Сучасні тенденції розвитку мистецтва та дизайну.

5. Розвиток життєвих компетенцій молоді в умовах глобалізації та інформатизації.

6. Проблеми фізичної терапії, ерготерапії та формування здорового способу життя осіб різного віку.

Відкриваючи пленарне засідання, ректор Хортицької національної академії, доктор педагогічних наук, доцент Валентина Василівна Нечипоренко привітала присутніх із початком роботи і зазначила, що Всеукраїнська конференція проводиться до Дня науки, який відзначатиметься в Україні 19 травня 2018 р., і є одним із етапів звітування колективу Хортицької національної академії про результати виконання завдань Всеукраїнського соціально-педагогічного експерименту, який проводиться на базі закладу за темою: «Проектування та практичне забезпечення компетентнісно спрямованого інноваційного розвитку Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру», підтема експерименту: «Розвиток соціальної і життєвої практики учнів у системі компетентнісно спрямованого освітньо-реабілітаційного простору».

Валентина Василівна наголосила, що підтримку Всеукраїнської конференції і схвалення її проблематики висловили у надісланих вітальних листах провідні науковці України:

– Шевцов Андрій Гаррієвич, директор департаменту атестації кадрів та ліцензування Міністерства освіти і науки України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України;

– Топузов Олег Михайлович, віце-президент Національної академії педагогічних наук України, директор Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор;

– Ничкало Нелля Григорівна, академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор;

– Сохань Лідія Василівна, доктор філософських наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України;

– Єрмаков Іван Гнатович, завідувач сектору навчально-методичного забезпечення змісту освіти дітей з особливими потребами Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», науковий керівник експериментальної діяльності Хортицької національної академії, кандидат історичних наук.

Характеризуючи актуальність проблематики конференції, В. В. Нечипоренко зазначила, що нині в Україні відбувається широкомасштабне реформування загальної середньої освіти, яке ініційоване Міністерством освіти і науки України. 14 грудня 2016 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України була схвалена Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. У Концепції зазначено, що «зміст освіти та її методика мають бути наближені до практики. Менше теорії, а більше практичного застосування в житті». Концепція визначає нормативні засади

актуалізації ролі соціальної і життєвої практики як чинника розвитку компетентнісного потенціалу учнів Нової української школи. Парадигмального значення у цьому контексті набуває інноваційний досвід експериментального майданчика всеукраїнського рівня – Хортицької національної академії. Розроблена колективом закладу інноваційна система практико зорієнтованої життєтворчості учнів пройшла необхідну експериментальну перевірку і була схвалена Інститутом модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Валентина Василівна презентувала учасникам конференції науково-методичний посібник «Життєтворчий потенціал соціальної і життєвої практики», в якому цілісно і системно розкриті теоретичні основи та інноваційний досвід модернізації освіти на засадах практико зорієнтованої життєтворчості. Посібник підготовлений та виданий в лютому 2018 року колективом науковців Хортицької національної академії і Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України як наукової установи, що здійснює керівництво експериментальною діяльністю закладу. В. В. Нечипоренко відзначила, що на сьогоднішній день цей посібник є не тільки найсучаснішим, але й найбільш ґрунтовним виданням з проблем соціальної і життєвої практики учнівської молоді у контексті перспектив розбудови Нової української школи.

Вчений констатувала, що поряд із глибоким і системним дослідженням ролі соціальної і життєвої практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів для розвитку їх життєвої компетентності, подальших фахових обговорень потребує значення соціальної і життєвої практики на якісно іншому рівні освіти – у структурі професійної підготовки майбутніх фахівців. У статті 26 Закону України «Про вищу освіту» одним із основних завдань закладу вищої освіти визначено утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності. Безперечно, успішному виконанню цього завдання

сприятиме саме залучення майбутніх фахівців до соціальної і життєвої практики, значення якої високо оцінюється науковцями, викладачами вишів і роботодавцями. В контексті цих перспектив Валентина Василівна висловила сподівання, що Всеукраїнська науково-практична конференція стане дискусійною платформою для обговорення інноваційних підходів до розв'язання актуальних проблем, які перебувають в епіцентрі науково-педагогічних досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених.

На пленарному і секційних засіданнях учасники конференції всебічно обговорили сучасний досвід і пріоритетні завдання соціальної та життєвої практики учнів і студентів на засадах компетентнісного підходу до освіти, актуальні проблеми формування професійної компетентності фахівців соціальної роботи, проаналізували досягнення та перспективи розвитку спеціальної освіти, ключові тенденції розвитку мистецтва та дизайну, визначили ефективні технології, форми і методи розвитку життєвих компетенцій молоді в умовах глобалізації та інформатизації, актуалізували проблеми фізичної терапії, ерготерапії та формування здорового способу життя осіб різного віку.

За підсумками роботи учасники прийняли Резолюцію та рекомендували:

Закладам вищої освіти:

- розширити обсяг і збагатити зміст соціальної практики студентів, спрямованої на розвиток у них професійної та соціальної компетентності;
- посилити компетентнісний потенціал навчального процесу за рахунок використання інтерактивних і діалогічних форм суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів та студентів;
- диверсифікувати розвиток у студентів комунікативних компетенцій, в тому числі іноземними мовами, необхідних для професійної самореалізації в умовах сучасного глобалізованого суспільства;
- передбачити можливості набуття студентами професійних компетенцій, пов'язаних з інноваційною діяльністю, яка в ХХІ столітті

набуває вирішального значення для конкурентоспроможності кожного фахівця, а також професійних колективів, соціальних інституцій і – в глобальному масштабі – національних економік;

- сприяти становленню кожного студента як суб'єкта навчальної та професійної діяльності, здатного до особистісного і фахового саморозвитку протягом усього життя;

- здійснювати підготовку студентів до соціальної мобільності, гнучкої професійної адаптації до швидко змінюваних потреб ринку праці.

Загальноосвітнім навчальним закладам:

- активізувати процес розробки та практичного забезпечення моделей компетентного випускника навчальних закладів різних типів, передбачити у змісті цих моделей шляхи реалізації завдань Концепції нової української школи;

- підвищити рівень цілеспрямованості й організованості залучення школярів до реальної соціально значущої діяльності у структурі пропедевтичної, творчої, управлінської, волонтерської, виробничої та дослідницької соціальної практики;

- надавати перевагу формам групової взаємодії учнів з ровесниками, фахівцями з різних спеціальностей для формування соціального досвіду;

- посилити психолого-педагогічний супровід, спрямований на актуалізацію внутрішніх і зовнішніх ресурсів кожного учня як основи для розбудови стратегії і тактики подальшого життя, в тому числі за межами навчального закладу;

- при розробці індивідуальних навчальних програм учнів з особливими освітніми потребами передбачити можливості набуття ними ключових життєвих компетенцій відповідно до зон актуального та найближчого розвитку;

- щороку проводити відкритий захист учнями випускних класів індивідуальних життєвих проєктів, спрямованих на розвиток життєтворчих

компетенцій школярів, їхнього свідомого та відповідального ставлення до побудови власного життя.

Учасники конференції висловили подяку Міністерству освіти і науки України та Інституту модернізації змісту освіти МОН за надану допомогу в організації та проведенні Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціальна та життєва практика в структурі професійної підготовки: теорія і практика».

РЕЗОЛЮЦІЯ

Всеукраїнської науково-практичної конференції **«Науково-педагогічні засади формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами як складова навчально-реабілітаційного процесу»**

10-11 листопада 2011 року

м. Запоріжжя

Комунальний заклад «Хортицький національний навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр» Запорізької обласної ради

Нові пріоритети розвитку соціальної сфери України, співзвучні стандартам передових країн світу, вимагають посиленої уваги суспільства до проблем соціалізації осіб з обмеженими можливостями здоров'я. Головна роль у системному розв'язанні цих проблем належить освітнім закладам, оскільки вирішальні зрушення процесу соціалізації особистості відбуваються саме у період навчання в дошкільному, загальноосвітньому, професійно-технічному або вищому навчальному закладі. Кожна структурна складова вітчизняної системи освіти України має зробити свій внесок у процес соціального становлення дитини з обмеженими можливостями здоров'я, забезпечити компенсацію цих обмежень і оволодіння особистістю мистецтвом життєтворчості. Діти цієї категорії не мають почуватися неповноцінними через відсутність можливості повномасштабної участі в економічній, культурній, соціальній сферах життя. Юридично вони мають увесь комплекс прав і можливостей, гарантованих їм Конституцією і відповідними законами України. Водночас через обмеження у здоров'ї вони дуже часто не можуть повноцінно скористатися гарантованими їм правами та свободами. У зв'язку з цим одним із головних завдань освіти має стати ефективна підготовка всіх учнів, незалежно від стану здоров'я, до повноцінного життя в суспільстві, до сімейного життя та інтеграції у виробниче середовище.

Сучасні наукові дослідження і практичний досвід багатьох навчальних закладів свідчать про те, що повноцінна соціалізація дитини з особливими потребами можлива в контексті компетентнісного підходу до освіти. Визначення та обґрунтування змісту соціальної компетенції дає змогу навчальному закладу спроектувати та впровадити систему заходів щодо її розвитку у всіх учнів. Обов'язковою вимогою до такої системи є її

адаптивний характер, який проявляється у здатності гнучко змінюватися залежно від особливих освітніх потреб кожної дитини.

На сьогоднішній день різні навчальні та навчально-реабілітаційні заклади України накопичили самобутній досвід формування соціальної компетенції учнів з особливими освітніми потребами. Вимогою часу є обговорення, осмислення та систематизація цього досвіду, визначення науково-педагогічних засад формування соціальної компетенції учнів з особливими освітніми потребами, розробка сучасних моделей компетентнісно спрямованого освітньо-реабілітаційного простору, сприятливого для соціалізації школярів зазначеної категорії.

Всеукраїнська науково-практична конференція, ініційована Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Хортицьким національним навчально-реабілітаційним багатопрофільним центром, Національною Асамблеєю інвалідів України, всебічно обговорила актуальні проблеми формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами, узагальнила досвід проектно-технологічного забезпечення розвитку соціальних компетенцій особистості в умовах навчально-реабілітаційного процесу, значення соціальної та життєвої практики, соціальних проектів для успішності цієї роботи, визначила методи оптимізації педагогічного, медичного, психологічного супроводу у процесі формування соціальних компетенцій дітей з особливими освітніми потребами.

Обговоривши теоретичні та прикладні проблеми формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами, Всеукраїнська науково-практична конференція рекомендує:

Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України:

- сприяти розвитку мережі навчально-реабілітаційних закладів – загальноосвітніх навчальних закладів нового типу, які створять відкриту освітню систему з усіма можливостями повноцінної життєвої реалізації потреб вихованців у процесі здобуття освіти;
- законодавчо врегулювати питання запровадження інклюзивного навчання у дошкільних навчальних закладах;
- координувати діяльність органів управління освітою щодо створення у кожному регіоні ресурсних навчально-реабілітаційних центрів (навчально-виховних комплексів, об'єднань), які забезпечуватимуть поширення інноваційного досвіду формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;

Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

- активно досліджувати проблему формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;
- провести у 2012 р. Всеукраїнський фестиваль моделей інклюзивної освіти, сприятливої для формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;
- продовжити видання бібліотеки «Компетентісно спрямована освіта»;
- провести моніторинг «Освітні результати очима роботодавців»;
- підтримати наукові пошуки педагогічного колективу Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру щодо дослідження проблеми «Розвиток соціальної і життєвої практики учнів у системі компетентісно спрямованого освітньо-реабілітаційного простору України»;
- забезпечити системне запровадження ідеї формування соціальних компетенцій до змісту дошкільної, початкової, базової та повної середньої освіти;
- розробити та апробувати ефективні моделі формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами (за нозологіями) з відповідними методичними рекомендаціями;
- розширити географію співпраці із проблеми розвитку соціальних компетенцій вихованців;
- висвітлити в засобах масової інформації та довести рекомендації конференції до відома працівників освітньо-реабілітаційних закладів, методистів інститутів післядипломної педагогічної освіти, працівників вищих навчальних закладів і громадських організацій;
- випустити науково-методичний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Науково-педагогічні засади формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами як складова навчально-реабілітаційного процесу»;

Інституту спеціальної педагогіки НАПН України:

- продовжити розробку теоретичних і практичних аспектів формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;
- скоординувати дослідно-експериментальну діяльність в регіонах України щодо розробки проблем формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;

- здійснити науковий супровід розроблення прогностичних моделей розвитку спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів інтернатного типу як осередків соціальної практики для дітей з особливими освітніми потребами;
- продовжити роботу з розроблення критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання;
- розробити нову редакцію Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами;
- розробити програмно-методичні комплекси для роботи з аутичними дітьми дошкільного та шкільного віку;

Інститутам післядипломної педагогічної освіти:

- внести до програмового змісту курсів підвищення кваліфікації питання формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;
- розробити програми підвищення кваліфікації та перепідготовки вчителів із питань формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;
- здійснювати організаційно-методичне координування роботи щодо забезпечення психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Органам управління освітою:

- сприяти створенню освітньо-реабілітаційного простору у навчальних закладах системи освіти з метою формування соціальних компетенцій учнів;
- спрямувати зусилля психологічної, методичної служб закладів освіти на розробку та апробацію інноваційних моделей психолого-педагогічного супроводу соціалізації особистості;
- посилити роботу щодо постійної співпраці інтернатних закладів для дітей з особливими освітніми потребами із загальноосвітніми, професійно-технічними навчальними закладами шляхом залучення дітей до участі у загальних заходах, позакласній, профорієнтаційній роботі;
- практикувати проведення обласних, районних і міських науково-практичних семінарів та конференцій, присвячених обговоренню інноваційного досвіду формування соціальних компетенцій учнів з особливими освітніми потребами, їх професійної соціалізації.

На рівні навчального закладу:

- активізувати включеність учнів з особливими потребами в реальну соціально значущу діяльність, посиливши мотивацію до таких видів діяльності;
- надавати перевагу формам групової взаємодії учнів з особливими потребами з ровесниками, фахівцями з різних спеціальностей для формування соціального досвіду;
- посилити психолого-педагогічний супровід, спрямований на вивчення внутрішнього і зовнішнього ресурсу кожного учня як основи для розбудови стратегії і тактики подальшого життя, в тому числі за межами інтернатного закладу;
- спрямувати навчально-корекційний процес на формування в учнів з особливими потребами позитивної самооцінки;
- у системі навчально-реабілітаційного процесу передбачати завдання, спрямовані на усвідомлення учнями з особливими потребами сутності і цінності соціальних компетенцій у повсякденному житті і професійній діяльності.

Учасники конференції висловлюють щирю вдячність **Національній Асамблеї інвалідів України** за співпрацю у вирішенні проблем здобуття якісної освіти, соціалізації, інтеграції в суспільство дітей з особливими освітніми потребами, сприяння у запровадженні інноваційних педагогічних технологій.

РЕЗОЛЮЦІЯ

XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічні читання – 2015» із проблеми: «Урок у структурі навчально-виховного процесу в спеціальній школі для дітей з вадами слуху»

8-14 червня 2015 року

м. Запоріжжя

Комунальний заклад «Хортицький національний навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр» Запорізької обласної ради

Сучасна система освіти характеризується постійним нарощуванням кількісних і якісних змін, незворотним збільшенням вимог до навчальних закладів. Сьогодні перед ними стоїть першочергове завдання – розвиток життєвої компетентності школярів, розкриття їх особистісного потенціалу, навчання мистецтву продуктивної життєтворчості в умовах динамічного світу. Випускники спеціальних закладів мають вступати у доросле життя з компетентнісним потенціалом, достатнім для успішного виконання своїх громадянських і професійних обов'язків, для повноправної участі в соціальній практиці. Забезпечити такі результати можуть лише ті спеціальні заклади, що працюють і розвиваються як відкриті соціально-освітні системи, у повній мірі інтегровані в освітньо-реабілітаційний простір держави.

Виконання положень Декларації прав дитини, Конвенції ООН про права дитини, Стандартних правил ООН щодо зрівняння можливостей інвалідів, Декларації Саламанки вимагає подолання певного розриву між роботою спеціальних закладів освіти та сучасним соціокультурним життям, яке стрімко розвивається в умовах викликів XXI століття: глобалізації, інформатизації, розвитку нових технологій, зростання динаміки суспільних процесів тощо. Вирішити цю проблему лише за рахунок оновлення навчальних програм неможливо, оскільки для перетворення знань, умінь і навичок у якісно нову характеристику – життєву компетентність – необхідне залучення учнів до соціальної і життєвої практики в якості її повноправних суб'єктів. Для того, щоб урок у структурі навчально-виховного процесу в спеціальній школі сприяв розвитку життєвої компетентності дітей з вадами слуху, необхідно системно переосмислити і модернізувати його архітектоніку, передбачити можливості соціальної та життєвої практики учнів у форматі навчального процесу. Виховна система закладу має бути осередком активної діяльності всіх дітей, їх самоврядування, колективної

відповідальності і співтворчості. Лише такий режим роботи дозволить закладу бути прискорювачем суспільного поступу, а не застійним осередком, сконцентрованим тільки на знаннєцентричній освітній парадигмі.

Всеукраїнська науково-практична конференція, ініційована громадською організацією «Асоціація сурдопедагогів та піклувальників про осіб з вадами слуху «Інститут сурдопедагогічної політики», Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова, Інститутом модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Хортицьким національним навчально-реабілітаційним багатопрофільним центром, всебічно обговорила актуальні проблеми розбудови інноваційного навчального закладу – Школи життєтворчості, теоретико-методологічні і технологічно-методичні засади її функціонування та розвитку, узагальнила досвід проектування, проведення та рефлексії уроків на ідеях педагогіки життєтворчості, визначила форми і методи оптимізації психолого-педагогічного супроводу становлення дитини як творця та проектувальника власного життя.

Обговоривши теоретичні та прикладні проблеми життєтворчого спрямування навчально-виховного процесу у спеціальних школах, Всеукраїнська науково-практична конференція рекомендує:

Міністерству освіти і науки України:

- сприяти розвитку в Україні мережі інноваційних навчальних закладів – шкіл життєтворчості, які забезпечують умови для самоактуалізації дитини з обмеженими можливостями здоров'я, її становлення як творця і проектувальника власного життя;

- враховуючи вагомий внесок Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру в розробку, наукове обґрунтування та перевірку ефективності освітньої концепції педагогіки життєтворчості протягом 22-річної експериментальної діяльності, успішну діяльність закладу як інформаційно-ресурсного центру з питань впровадження концептуальних положень педагогіки життєтворчості у навчально-виховний процес, визнати заклад Науковою школою педагогіки життєтворчості наказом Міністерства освіти і науки України;

- сприяти поширенню інноваційних технологій розвитку життєвої компетентності, комплексної реабілітації і соціальної інтеграції дітей та молоді з обмеженими можливостями здоров'я, апробованих педагогічним колективом Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру;

- видати в 2015 р. під грифом Міністерства освіти і науки України науково-методичний посібник «Життєтворчий потенціал соціальної і життєвої практики»;

- провести в жовтні 2015 р. на базі Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру Всеукраїнську науково-пошукову конференцію «Досвід і проблеми організації соціальної та життєвої практики учнів на засадах компетентнісного підходу до освіти»;

Інституту спеціальної педагогіки НАПН України:

- продовжити розробку теоретичних і практичних аспектів розвитку ключових компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;

- скоординувати дослідно-експериментальну діяльність у регіонах України щодо вдосконалення навчально-виховного процесу у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах на засадах компетентнісного підходу, розробки та впровадження психолого-педагогічних умов успішного життєвого проектування саморозвитку і самореалізації особистості;

- здійснити науковий супровід розроблення прогностичних моделей розвитку спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів як осередків соціальної та життєвої практики для дітей з особливими освітніми потребами;

Інститутам післядипломної педагогічної освіти:

- внести до програмового змісту курсів підвищення кваліфікації питання організації соціальної і життєвої практики школярів;

- здійснювати організаційно-методичне координування роботи щодо забезпечення психолого-педагогічного супроводу розвитку життєвої компетентності учнів у процесі соціальної і життєвої практики;

- надавати педагогам спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів методичну допомогу щодо моделювання і практичного забезпечення ключових аспектів освітньо-реабілітаційного процесу на засадах педагогіки життєтворчості;

Органам управління освітою:

- враховувати чинники акмеологічного спрямування навчально-виховного процесу при керівництві інноваційною діяльністю навчальних закладів;

- сприяти створенню життєтворчого освітньо-реабілітаційного простору у спеціальних навчальних закладах, їх функціонуванню та інноваційному розвитку як відкритих соціально-освітніх систем;

- практикувати проведення обласних, районних і міських науково-практичних семінарів та конференцій, присвячених обговоренню інноваційного досвіду розвитку ключових компетенцій учнів з особливими освітніми потребами;

На рівні навчального закладу:

- активізувати інноваційну діяльність щодо модернізації класно-урочної системи відповідно до запитів сучасного суспільства за рахунок використання на уроках компетентісно зорієнтованих навчальних завдань, інтерактивних форм і методів, інформаційно-комунікативних технологій;

- організувати психолого-педагогічний супровід розробки та втілення учнями власних життєвих проєктів з урахуванням їх інтересів, потреб, запитів, домагань, зони актуального та найближчого розвитку;

- забезпечити організаційно-педагогічних умови становлення особистості як суб'єкта пізнання в навчальному процесі і як суб'єкта колективних відносин – у виховному процесі;

- спрямувати навчально-корекційний процес на формування в учнів з особливими потребами позитивної самооцінки.

Учасники конференції висловлюють щирю вдячність громадській організації «Асоціація сурдопедагогів та піклувальників про осіб із вадами слуху «Інститут сурдопедагогічної політики» за співпрацю у вирішенні проблем здобуття якісної освіти, соціалізації, інтеграції у суспільство дітей з особливими освітніми потребами, сприяння у впровадженні інноваційних педагогічних технологій.

РЕЗОЛЮЦІЯ
V РЕГІОНАЛЬНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ВИМІР СУЧАСНОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»

19 травня 2017 року

м. Запоріжжя

Комунальний вищий навчальний заклад

«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради

Одним із головних пріоритетів удосконалення вітчизняної освіти в контексті цивілізаційних викликів ХХІ століття є забезпечення її компетентнісної спрямованості, реалізація інноваційного потенціалу навчальних закладів щодо розвитку життєвої компетентності підростаючого покоління. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року передбачає подолання існуючого розриву між роботою навчальних закладів та сучасним соціокультурним життям, яке стрімко розвивається в контексті тенденцій глобалізації, інформатизації, розвитку нових технологій, зростання динаміки суспільних процесів тощо. В нових соціокультурних умовах заклади освіти мають піднятися над суто ЗУНівською парадигмою, спрямувати навчально-виховний процес на підготовку життєво компетентних випускників, здатних інтегруватися в суспільство, ефективно виконувати свої громадянські та професійні обов'язки, проектувати і творчо здійснювати власне життя.

Ці та інші стратегічні завдання спонукали Міністерство освіти і науки України до розробки курсу реформ, покликаних побудувати «європейське суспільство – суспільство освіченого загалу, високої культури і рівних можливостей» (Л.М. Гриневич). У Концепції нової української школи – офіційному документі, що пропонує системне бачення цього реформаторського курсу, – констатується, що вітчизняні загальноосвітні навчальні заклади не готують особистість до успішної самореалізації в житті, оскільки учні отримують у школі здебільшого суму знань. Вони спроможні лише відтворювати фрагменти цих несистематизованих знань, проте часто не вміють застосовувати їх для вирішення життєвих проблем. У Концепції наголошується, що знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними орієнтирами учня, формують його життєві компетентності, потрібні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Компетентнісний підхід до розвитку української освіти може бути успішно реалізований лише за умов переосмислення та вдосконалення всіх

аспектів навчально-виховного процесу, проектування та впровадження відповідних змістових, технологічних та організаційних нововведень, які забезпечать нову якість роботи навчальних закладів – як відкритих соціально-освітніх інституцій, в повній мірі інтегрованих у соціокультурний простір держави. Недостатньою є спрямованість лише на оновлення навчальних програм, оскільки для перетворення знань, умінь і навичок у якісно нову характеристику – життєву компетентність – необхідне залучення учнів до соціальної практики в якості її повноправних суб'єктів. Виховна система закладу має бути осередком активної діяльності всіх дітей, їх самоврядування, колективної відповідальності і співтворчості. Обговоренню цих актуальних проблем модернізації вітчизняної освіти присвячена V регіональна науково-практична конференція «Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика», ініційована й організована Хортицькою національною навчально-реабілітаційною академією.

Учасники конференції всебічно обговорили сучасний досвід і пріоритетні завдання соціальної та життєвої практики учнів на засадах компетентнісного підходу до освіти, актуальні проблеми формування професійної компетентності фахівців соціальної роботи, проаналізували досягнення та перспективи розвитку спеціальної освіти, ключові тенденції розвитку мистецтва та дизайну, визначили ефективні технології, форми і методи розвитку життєвих компетенцій молоді в умовах глобалізації та інформатизації.

Обговоривши теоретичні та прикладні проблеми реалізації компетентнісного потенціалу сучасної освіти, V регіональна науково-практична конференція рекомендує:

Загальноосвітнім навчальним закладам:

- активізувати процес розробки та практичного забезпечення моделей компетентного випускника навчальних закладів різних типів, передбачити у змісті цих моделей шляхи реалізації завдань Концепції нової української школи;

- підвищити рівень цілеспрямованості й організованості залучення школярів до реальної соціально значущої діяльності у структурі пропедевтичної, творчої, управлінської, волонтерської, виробничої та дослідницької соціальної практики;

- надавати перевагу формам групової взаємодії учнів з ровесниками, фахівцями з різних спеціальностей для формування соціального досвіду;

- посилити психолого-педагогічний супровід, спрямований на актуалізацію внутрішніх і зовнішніх ресурсів кожного учня як основи для

розбудови стратегії і тактики подальшого життя, в тому числі за межами навчального закладу;

- при розробці індивідуальних навчальних програм учнів з особливими освітніми потребами передбачити можливості набуття ними ключових життєвих компетенцій відповідно до зон актуального та найближчого розвитку;

- щороку проводити відкритий захист учнями випускних класів індивідуальних життєвих проектів, спрямований на розвиток життєтворчих компетенцій школярів, їхнього свідомого та відповідального ставлення до побудови власного життя.

Вищим навчальним закладам:

- розширити обсяг і збагатити зміст соціальної практики студентів, спрямованої на розвиток у них професійної та соціальної компетентності;

- посилити компетентнісний потенціал навчального процесу за рахунок використання інтерактивних і діалогічних форм суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів та студентів;

- диверсифікувати розвиток у студентів навичок комунікації, в тому числі іноземними мовами, необхідної для професійної самореалізації в умовах сучасного глобалізованого суспільства;

- передбачити можливості набуття студентами професійних компетенцій, пов'язаних з інноваційною діяльністю, яка в ХХІ столітті набуває вирішального значення для конкурентоспроможності кожного фахівця, а також професійних колективів, соціальних інституцій і – в глобальному масштабі – національних економік;

- сприяти становленню кожного студента як суб'єкта навчальної та професійної діяльності, здатного до особистісного і фахового саморозвитку протягом усього життя;

- здійснювати підготовку студентів до соціальної мобільності, гнучкої професійної адаптації до швидко змінюваних потреб ринку праці.

Учасники конференції висловлюють щире вдячність **Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації** за надану допомогу в організації та проведенні V регіональної науково-практичної конференції «Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика», а також всебічне сприяння розбудові компетентнісно спрямованого освітньо-реабілітаційного простору Запорізького регіону.

РЕЗОЛЮЦІЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНА ТА ЖИТТЄВА ПРАКТИКА В СТРУКТУРІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»

17 травня 2018 року у м. Запоріжжя відбулась Всеукраїнська науково-практична конференція «Соціальна та життєва практика в структурі професійної підготовки: теорія і практика». Робота конференції була організована на пленарному засіданні та в шести секціях:

1. Досвід і проблеми організації соціальної та життєвої практики учнів та студентів на засадах компетентнісного підходу до освіти.

2. Актуальні проблеми формування професійної компетентності фахівців соціальної роботи.

3. Досягнення та перспективи розвитку спеціальної освіти.

4. Сучасні тенденції розвитку мистецтва та дизайну.

5. Розвиток життєвих компетенцій молоді в умовах глобалізації та інформатизації.

6. Проблеми фізичної терапії, ерготерапії та формування здорового способу життя осіб різного віку.

Організатори конференції:

- Міністерство освіти і науки України;
- Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»;
- Комунальний вищий навчальний заклад «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради.

Мета конференції: обговорення актуальних питань, теоретичних та прикладних проблем організації соціальної та життєвої практики в структурі професійної підготовки.

У роботі конференції взяли участь 192 особи, зокрема:

– **представники наукових установ і закладів післядипломної освіти:** Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (м. Київ); Запорізької медичної академії післядипломної освіти, Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (м. Запоріжжя);

– **вищих навчальних закладів зарубіжжя:** Бельського державного університету ім. А. Руссо (Молдова);

– **вищих навчальних закладів України:** Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Київського національного торговельно-економічного університету (м. Київ), Харківської державної академії дизайну і мистецтв (м. Харків), Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, Університету імені Альфреда Нобеля

(м. Дніпро), Хмельницького національного університету (м. Хмельницький), Херсонського державного університету (м. Херсон), Національного університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці), Тернопільського національного економічного університету (м. Тернопіль), Коломийського навчально-наукового інституту державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ), Донбаського державного педагогічного університету (м. Слов'янськ), Східноукраїнського національного університету імені В. Даля (м. Сєвєродонецьк), Запорізького національного університету, Запорізького національного технічного університету, Запорізького національного медичного університету, Класичного приватного університету, Хортицької національної академії, Запорізького педагогічного коледжу (м. Запоріжжя), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій, Мелітопольського коледжу Університету «Україна» (м. Мелітополь);

– **загальноосвітніх навчальних закладів:** спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату «Оберіг», загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I-III ступенів Хортицької національної академії (м. Запоріжжя).

Учасники конференції всебічно обговорили сучасний досвід і пріоритетні завдання соціальної та життєвої практики учнів і студентів на засадах компетентнісного підходу до освіти, актуальні проблеми формування професійної компетентності фахівців соціальної роботи, проаналізували досягнення та перспективи розвитку спеціальної освіти, ключові тенденції розвитку мистецтва та дизайну, визначили ефективні технології, форми і методи розвитку життєвих компетенцій молоді в умовах глобалізації та інформатизації, актуалізували проблеми фізичної терапії, ерготерапії та формування здорового способу життя осіб різного віку.

За підсумками роботи учасники прийняли Резолюцію та рекомендували:

Закладам вищої освіти:

– розширити обсяг і збагатити зміст соціальної практики студентів, спрямованої на розвиток у них професійної та соціальної компетентності;

– посилити компетентнісний потенціал навчального процесу за рахунок використання інтерактивних і діалогічних форм суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів та студентів;

– диверсифікувати розвиток у студентів комунікативних компетенцій, в тому числі іноземними мовами, необхідних для професійної самореалізації в умовах сучасного глобалізованого суспільства;

– передбачити можливості набуття студентами професійних компетенцій, пов'язаних з інноваційною діяльністю, яка в ХХІ столітті набуває вирішального значення для конкурентоспроможності кожного фахівця, а також професійних колективів, соціальних інституцій і – в глобальному масштабі – національних економік;

– сприяти становленню кожного студента як суб'єкта навчальної та професійної діяльності, здатного до особистісного і фахового саморозвитку протягом усього життя;

– здійснювати підготовку студентів до соціальної мобільності, гнучкої професійної адаптації до швидко змінюваних потреб ринку праці.

Загальноосвітнім навчальним закладам:

– активізувати процес розробки та практичного забезпечення моделей компетентного випускника навчальних закладів різних типів, передбачити у змісті цих моделей шляхи реалізації завдань Концепції нової української школи;

– підвищити рівень цілеспрямованості й організованості залучення школярів до реальної соціально значущої діяльності у структурі пропедевтичної, творчої, управлінської, волонтерської, виробничої та дослідницької соціальної практики;

– надавати перевагу формам групової взаємодії учнів з ровесниками, фахівцями з різних спеціальностей для формування соціального досвіду;

– посилити психолого-педагогічний супровід, спрямований на актуалізацію внутрішніх і зовнішніх ресурсів кожного учня як основи для розбудови стратегії і тактики подальшого життя, в тому числі за межами навчального закладу;

– при розробці індивідуальних навчальних програм учнів з особливими освітніми потребами передбачити можливості набуття ними ключових життєвих компетенцій відповідно до зон актуального та найближчого розвитку;

– щороку проводити відкритий захист учнями випускних класів індивідуальних життєвих проектів, спрямованих на розвиток життєтворчих компетенцій школярів, їхнього свідомого та відповідального ставлення до побудови власного життя.

Учасники конференції висловлюють подяку Міністерству освіти і науки України та Інституту модернізації змісту освіти МОН за надану допомогу у проведенні Всеукраїнської науково-практичної конференції.